

JAARVERSLAG 2019

VERENIGING VRIENDEN VAN HET JENEVERMUSEUM

Wat streeft de Vereniging na?

De kern is 'het verlenen van steun, in de meest ruime zin van het woord' aan het Nationaal Jenevermuseum. In het kielzog daarvan noemen de statuten de versterking van de belangstelling voor het culturele jenevererfgoed.

Deze doelen tracht de Vereniging na te streven door het werven van leden en begunstigers, het financieel ondersteunen van het museum, het geven van adviezen aan het museum, het bevorderen van vrijwilligerswerk, het verzorgen van publicaties en lezingen en het verrijken van de museumcollectie.

Het beleid centraal

In 2016 werd de kiem gelegd voor het visiedocument Vrienden in Verandering dat eind 2017 het licht zag. Een belangrijke ontstaansgrond van dit document waren de zorgen over de stagnerende ontwikkeling van het aantal leden, volgend op jaren van groei. Na commentaren van het bestuur van het Jenevermuseum en van een ledencommissie van de Vereniging werd in 2019 door ons nieuwe bestuur een bestuursstandpunt uitgebracht. Dat werd binnen de Algemene Ledenvergadering gunstig ontvangen. Het logische vervolg is de uitwerking in een actieplan. In het voorjaar van 2020 zullen de leden op de hoogte worden gebracht van de stand van zaken

Leden

Het ledenaantal ontwikkelde zich in 2019 in licht negatieve zin, nl. van 293 op 1 januari naar 285 aan het einde van het jaar. Een kanttekening bij dit beeld vloeit voort uit de ervaring met het jeneverfestival. Door verschillende omstandigheden viel het aantal bezoekers aan het jeneverfestival in het verslagjaar tegen (zie ook onder 'activiteiten'). Traditiegetrouw haalt onze Vereniging tijdens dat festival veel nieuwe leden binnen, maar deze keer bleef dit aantal dus beperkt. In totaal hebben zich in het verslagjaar 15 nieuwe leden aangemeld.

Henk Hettinga werd vanwege zijn verdiensten voor de Vereniging bij velerlei activiteiten benoemd tot erelid.

In de loop van 2019 startte het bestuur het onderzoek om tot een jaarlijks Bewijs van Lidmaatschap te komen, waarmee leden o.a. gratis toegang tot het museum krijgen. De bedoeling is om dit in april 2020 te introduceren.

Het aantal werkzame vrijwilligers in het museum dat tevens lid is van de Vereniging bedraagt circa 10 op een totaal van 24.

Bestuurlijke aangelegenheden

Ingrijpende wijziging bestuursamenstelling

In het begin van het jaar vulde Jos Poolman de vacature voor voorzitter in die medio 2018 was ontstaan. Hans van de Linde nam het penningmeesterschap van Ton van der Burg over. Tegelijkertijd werd Leo van den Adel coördinator van de flessenadministratie en 2de secretaris. Vanaf het voorjaar nam Kees Reichardt het secretariaat van de Vereniging waar; tijdens de Algemene Ledenvergadering in oktober werd zijn benoeming geformaliseerd. Rob van der Stel werd tegelijkertijd benoemd tot coördinator Activiteiten als opvolger van Wim van den Bergh. Wim blijft tot het voorjaar van 2020 aan als bestuurslid, vooral als klankbord voor Rob. Het bestuur mist node, zo bleek tijdens het jaar, een pr-coördinator. Een aantal taken op dit gebied wordt zo goed en zo kwaad als mogelijk is waargenomen door andere bestuursleden.

Uit de vergaderingen

Het bestuur heeft 11 keer vergaderd in 2019. Twee maal was er een Algemene Ledenvergadering. In de reguliere voorjaarsvergadering stonden de jaarstukken centraal; de ingelaste najaarsvergadering stond vooral in het teken van de 'follow-up' van het visiedocument over de toekomst van de Vereniging. Ook werd de gelegenheid te baat genomen om de begroting 2020 goed te keuren. Daarnaast werd een procedure overeengekomen voor de gevallen dat er geen najaarsvergadering is en de begroting pas in het voorjaar van een lopend jaar kan worden goedgekeurd. Voortaan zal worden gestreefd naar een koppeling van de Algemene Ledenvergadering aan een activiteit (Locomotief, presentatie Vriendenfles e.d.), wat een positieve invloed op het aantal deelnemers aan de vergadering zou moeten hebben.

Juridische kwesties

In het verslagjaar is verkend of het zinvol is om een aparte bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering voor bestuursleden af te sluiten. De uitkomst is dat die niet noodzakelijk is, omdat de verzekering die de gemeente Schiedam heeft afgesloten voor vrijwilligers dekkend is. Wel moeten in het vervolg leden die deelnemen aan excursies worden gewezen op hun eigen risico.

De mogelijkheid en het nut van het aanvragen van de ANBI-status was onderwerp van gesprek. ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instelling. Zo'n status faciliteert schenkingen en legaten aan de Vereniging. Om hiervoor in aanmerking te komen dient de Vereniging aan een aantal eisen te voldoen die vooral de professionaliteit en de transparantie van de instelling betreffen. Uiteraard worden verdere stappen afgestemd met het museum.

Advisering aan museum

In 2019 is gestart met een periodiek overleg tussen de museumdirecteur en de voorzitter van de Vereniging. Dat biedt over en weer mogelijkheden voor het afstemmen van wensen en voornemens, het wegnemen van communicatiestoornissen en het oplossen van problemen. Ook vergemakkelijkt dit overleg de advisering van de Vereniging aan de directeur. Over het Jeneverfestival in het verslagjaar heeft de voorzitter een schriftelijke evaluatie uitgebracht.

In aanvulling op het geschetste contact vinden beide partijen het zinvol om nader van gedachten te wisselen over de mogelijke inbreng van de Vereniging. Daartoe werd in het najaar van 2019 een kennismaking en brainstormsessie voorbereid voor begin 2020, waarbij naast de directeur en (een delegatie van) het Verenigingsbestuur ook het bestuur van het museum aanwezig zal zijn.

Activiteiten

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op 20 januari vond de traditionele Nieuwjaarsbijeenkomst plaats. Deze keer was de Vereniging organisator met het Jenevergilde Het Gulden Glaasje en het Zakkendragersgilde Anthonis als financiële contribuanten.

Eind 2019 waren de voorbereidingen voor de Nieuwjaarsbijeenkomst van 2020 al in volle gang. Tot ieders tevredenheid is het Nationaal Jenevermuseum weer medeorganisator, terwijl de beide gildes wederom financiële ondersteuning in het vooruitzicht stellen. We zijn blij met deze vorm van brede samenwerking.

Vriendenfles 2019

Op 14 april werd de 15de Vriendenfles gepresenteerd. Deze keer werd het etiket ontworpen door Ronald de Jong, geboren Vlaardinger, maar als volwassene toch vooral getogen in Schiedam. Cor Lamers, burgemeester van Schiedam, kreeg uiteraard weer het eerste exemplaar uitgereikt.

De Vriendenfles is voor de Vrienden verkrijgbaar tegen een voordelige prijs. Zo'n 120 leden kiezen voor een lidmaatschap 'met fles'.

Sociëteit De Locomotief

In het kader van de Locomotief werden in 2019 drie lezingen in de Melcherszaal van het museum georganiseerd. Op 17 februari beet Reinard Maarleveld – toen voorzitter van de Historische Vereniging Schiedam – het spits af met het onderwerp 'hoe de Titanic naar Schiedam kwam'. Op 16 juni volgde Laurens Priester – stadsarchivaris van Schiedam – met het onderwerp 'de relatie tussen de Nederlandse slavenhandel en jenever'. Op 3 november ten slotte gaf Deirdre Carasso – directeur van het Stedelijk Museum Schiedam – een interessante lezing over de koers en het succes van 'haar museum'. Het aantal belangstellenden voor de lezingen bleef wat achter bij onze verwachtingen. Een reden te meer om voorafgaand de publiciteit te intensiveren en consequent te zoeken naar een koppeling van elkaar versterkende activiteiten.

Publicaties

Via de periodieke nieuwsbrief Gedistilleerd worden leden op de hoogte gehouden van actuele, belangrijke 'weetjes' en voorgenomen activiteiten. De nieuwsbrief bestaat al sinds 2006. Nog niet eerder werden er zo veel uitgaven verzorgd als in 2019, zes in totaal!

Voor het jubileumnummer van het glashistorische tijdschrift De Oude Flesch schreef Theo Reyman in samenwerking met Theo van der Giezen een artikel over de geschiedenis van de etiketten van onze Vriendenfles. Dit artikel zal begin 2020 verschijnen.

De mogelijkheid van een publicatie of een lezing over 'de jeneverindustrie en 75 jaar bevrijding' is diepgaand onderzocht. Helaas moest de conclusie zijn dat deze onhaalbaar is, o.a. vanwege de gevoeligheid van het onderwerp en de beschikbaarheid van de nodige deskundigheid.

Excursies

Op 10 mei vertrok een bus, gevuld met 55 Vrienden naar Arcen, voor een grondig 'onderzoek' van graanbranderij De IJsvogel en bierbrouwerij Hertog Jan. De algemene opinie luidde dat het een bijzonder geslaagde dag was.

De excursie naar de Hasseltse jeneverfeesten in België stond gepland op 19 oktober. De belangstelling hiervoor bleek onvoldoende om een acceptabel financieel resultaat te behalen. Juist

voor deze excursie is aangeboden uitsluitend het gezamenlijke busvervoer te verzorgen om zo de deelnemers de kans te bieden de totale kosten van de dag in eigen hand te houden. De conclusie is dat niet zozeer de prijs bepalend is voor een positief besluit tot deelname. Blijkbaar heeft binnen de Vereniging een bezoek aan Hasselt het verzadigingspunt bereikt; vele Vrienden zijn er al een of meerdere keren geweest.

Inbreng in activiteiten Nationaal Jenevermuseum

Op 4 en 5 april vond de heropening van het Nationaal Jenevermuseum plaats, na een ingrijpende herinrichting van de vaste presentatie. De Vrienden hebben in totaal € 5.500 bijgedragen aan verschillende onderdelen van de nieuwe presentatie.

De Vereniging vindt het belangrijk een rol te spelen bij het jaarlijkse Jeneverfestival dat onder auspiciën van het Jenevermuseum wordt georganiseerd, zo ook in 2019. Op 12 en 13 september vond het festival deels plaats binnen de muren van het museum, maar het epicentrum lag deze keer in de Grote Kerk, een nieuwe locatie op enige afstand van het museum. Deze keuze was ingegeven door de vertraging in de restauratie van de vloer in de naast het museum gelegen Havenkerk, de vaste keuze in het verleden. De Vriendenvereniging zette ten behoeve van het vervoer van slecht ter been zijnde bezoekers een riksja in tussen beide festivallocaties. Deels door logistieke problemen, maar vermoedelijk ook door het bijzonder mooie weer bleef het bezoekersaantal achter bij eerdere gelegenheden. Dat vertaalde zich in een veel geringere aanwas van nieuwe Vrienden via onze stand bij de entree van de kerk. Voor bestaande én nieuwe leden bood de Vereniging een korting op de hoge entreprijs van het festival aan.

De Vereniging was via een folderactie zijdelings betrokken bij het kleinschalige Stokersfestival in het museum op 14 december.

Bij Gin Fever was de Vereniging afwezig; (jonge) liefhebbers van gin zijn (vooralsnog) geen speerpunt in ons doelgroepenbeleid.

Activiteiten in de regio

Na een voorzichtige verkenning in 2019 overweegt de Vriendenvereniging in het vervolg acte de présence te geven bij het zomerfestival Ketels aan de Kade in Rotterdam-Delfshaven, waar het eetverleden in Rotterdam en omstreken het leidende thema is.

De Vereniging acht het niet langer zinvol om actief te participeren in de Schiedamse Brandersfeesten.

Samenwerking met zusterorganisaties

In de afgelopen jaren heeft het Jenevergilde Het Gulden Glaasje met vroegere bestuursleden van onze Vereniging in algemene termen de mogelijkheid besproken om het gilde te laten opgaan in onze organisatie. In 2019 werd dit idee nieuw leven ingeblazen. Voor een serieuze verkenning werd een werkgroep ingesteld met de deken van het gilde, de secretaris van het museumbestuur en de secretaris van de Vriendenvereniging. Tijdens deze verkenning liet het gilde weten toch te grote verschillen tussen beide instellingen te zien, zonder afbreuk te willen doen aan het streven naar een vruchtbare samenwerking. Het idee gaat dus voorlopig de koelkast in.

In samenwerking met de Historische Vereniging Schiedam organiseerden wij op 11 augustus een stadswandeling met als thema 'jenever'. De bundeling met anderen bij de voorbereiding van de Nieuwjaarsbijeenkomst is al gememoreerd. Het bestuur hoopt voorts op kansen om in de toekomst lokale samenwerking met geestverwante organisaties te verbreden en te versterken; daarom zal het zich beijveren.